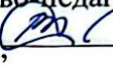

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
“ 30 ” “ 08 ” 2024 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

«ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ, СПОРТИВНА МЕДИЦИНА»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 222 Медицина
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 4

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини «30» « 08 » 2024 року (Протокол № 1)

Завідувач кафедри внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини професор, доктор медичних наук Віктор ТАЩУК

Схвалено на засіданні предметно-методичної комісії з терапевтичних дисциплін «30» « 08 » 2024 року (Протокол № 9).

Голова предметно-методичної комісії з терапевтичних дисциплін професор, доктор медичних наук Віктор ТАЩУК

Чернівці – 2024

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Полянська Оксана Степанівна – професор кафедри, доктор медичних наук, професор, okspolyan@ukr.net; Амеліна Тетяна Миколаївна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, amelinatania@bsmu.edu.ua Руснак Ілона Тарасівна, доцент кафедри, кандидат медичних наук, ilonarusnakdr@gmail.com
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/vnutrishnoyi-meditsini-fizichnoyi-reabilitatsiyi-sportivnoyi-meditsini-ta-fizichnogo-vihovannya/
Веб-сайт кафедри	http://cardio.bsmu.edu.ua/
E-mail	cardiology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Героїв Майдану, 230
Контактний телефон	+38 (03722) 4-40-23

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	10
Практичні заняття	30
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Згідно з визначенням ВООЗ, реабілітація – це використання всіх доступних засобів, спрямованих на зменшення наслідків порушення функцій, з метою досягнення оптимальної соціальної інтеграції його в суспільство. Основною складовою процесу реабілітації є фізична реабілітація, яка мобілізує резервні сили організму, активізує його захисно-приспосувальні механізми, попереджує ускладнення, прискорює відновлення функцій різних органів і систем, ущільнює терміни клінічного і функціонального відновлення, адаптує до фізичних навантажень, відновлює працездатність. Підтримуючи проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року та результати їх адаптації з урахуванням специфіки розвитку України забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці має можливість реалізації через систему доступної реабілітації, яка спрямована на індивідуальне вирішення проблем пацієнтів.

Спортивна медицина – це галузь медицини, яка вивчає зміни в організмі людини під час занять спортом, а також способи профілактики, лікування або корекції патологічних змін, що виникають при фізичних навантаженнях. Прихильність до виконання постійних фізичних навантажень вимагають від лікарів знань з методів діагностики функціонального стану організму, протипоказів до занять спортом, проявів патологічних процесів в організмі, які свідчать про нераціональність фізичного навантаження.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті
---	--

навчальної дисципліни	вивчення навчальної дисципліни
анатомія людини	внутрішня медицина
патофізіологія	травматологія та ортопедія
фізіологія	хірургічні хвороби
медична та біологічна фізика	акушерство і гінекологія
біологічна та біоогранічна хімія	нервові хвороби
пропедевтика внутрішньої медицини	педіатрія
загальна хірургія	загальна практика (сімейна медицина)

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична реабілітація, спортивна медицина» є формування у студента теоретичних і практичних знань, необхідних майбутньому фахівцю, що передбачає опанування комплексу заходів, спрямованих на обстеження здоров'я, функціонального стану та працездатності, виявлення відхилень та їх лікування в осіб, що займаються фізичною культурою та спортом, оптимізацію порушених функцій, адаптацію та профілактику ускладнень у результаті захворювань або травм.

6.2. Завданнями вивчення дисципліни «Фізична реабілітація, спортивна медицина» є забезпечити засвоєння студентом комплексу знань з сучасних загальних підходів до оцінки фізичного та функціонального стану організму фізкультурників чи спортсменів, виявлення професійної патології, надання необхідної медичної допомоги, в тому числі, невідкладної; використання заходів, що допомагають особі, яка зазнає або може зазнавати обмеження життєдіяльності, досягати та підтримувати оптимального рівня функціонування у її середовищі, забезпечення професійною допомогою осіб, що постраждали внаслідок військових дій.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

7.1. інтегральні: здатність розв'язувати типові та складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

7.2. загальні:

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє вивчення навчальної дисципліни:

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів

лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я.

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями, враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміння обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати: сучасні уявлення про спортивну медицину. Визначення та оцінка фізичного розвитку людини. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм. Функціональні проби, класифікація. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення загальної фізичної працездатності Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження. Передпатологічні стани і захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом. Проблема допінгу в спорті. Загальні основи реабілітації, види реабілітації, періоди та принципи. Поняття про мультидисциплінарну команду. Міжнародна класифікація функціонування, життєдіяльності та здоров'я як основа реабілітаційних втручань. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб (інфаркт міокарда, після оперативних втручань на серці та судинах, захворюваннях органів дихання). Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях чи травмах, що пов'язані з війною. Фізична реабілітація після інсульту. Особливості реабілітаційної допомоги в педіатрії. Фізична реабілітація при сколіотичній хворобі, сучасні підходи до діагностики та лікування. Застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві.

8.2. Уміти:

- провести клінічне обстеження спортсмена; визначити необхідний обсяг та інтерпретувати результати загальних, функціональних і спеціальних методів дослідження,
- провести диференційну діагностику при патологічних станах у спортсменів,
- призначити необхідний обсяг засобів лікування та відновлення спортсменам, визначити належність ліків до списку таких, що містять допінгові речовини;
- зробити призначення комплексу заходів реабілітації з урахуванням стану хворого, особливостей захворювання, травми, операції, ступені функціональних розладів, етапу реабілітації,
- визначити реабілітаційний прогноз, цілі реабілітації, сформулювати індивідуальний реабілітаційний план,
- оцінити успішність та ефективність комплексу реабілітаційних заходів, надати рекомендації щодо амбулаторного етапу.

8.3. Демонструвати:

- здатність клінічного обстеження спортсмена, визначити необхідний обсяг та інтерпретувати результати загальних, функціональних і спеціальних методів дослідження;
- здатність виявляти патологічні стани у спортсменів, надавати необхідну медичну допомогу;
- здатність призначити комплекс заходів реабілітації, сформулювати індивідуальний реабілітаційний план, оцінити ефективність запропонованих заходів і сформулювати рекомендації щодо способу життя пацієнта.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Фізична реабілітація, спортивна медицина», який складається з двох змістових модулів.

Змістовий модуль 1. Спортивна медицина.

Тема 1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Визначення та оцінка фізичного розвитку людини. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм. Функціональні проби, класифікація. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення загальної фізичної працездатності. Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження. Визначення спортивної медицини. Основні розділи спортивної медицини, лікарський контроль, загальна і спортивна патологія. Визначення стану здоров'я, групи здоров'я. Завдання і зміст лікарського контролю за особами, що займаються фізичною культурою та спортом. Визначення фізичного розвитку, стану здоров'я, медичних груп для занять фізичною культурою. Оцінка фізичного розвитку (метод стандартів, кореляції, індексів). Загальна характеристика впливу фізичних навантажень на організм. Зміни з боку серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, крові, опорно-рухового апарату під впливом постійних фізичних навантажень. Класифікація функціональних проб, їх значення у спортивній медицині. Класифікація фізичних навантажень: максимальні, субмаксимальні, оптимальні, мінімальні навантаження. Функціональні проби з фізичним навантаженням, які використовуються у спортивній медицині для визначення тонуусу симпатичної і парасимпатичної нервової системи. Проби зі зміною положення тіла (кліно-, ортостатична). Проби із затримкою дихання (Штанге, Генча) для визначення функціонального стану дихальної системи. Методика проведення проби Ашнера-Дайніні. Методика проведення дермографічних рефлексів. Методика проведення проби Розенталя, її значення у СМ. Проба Мартине-Кушелевського, її значення у СМ. Тлумачення проби Руф'є, застосування її у фізкультурників та спортсменів. Визначення фізичної працездатності. Методика проведення та принципи розрахунку фізичної працездатності при виконанні тесту PWC 170. Методика проведення Гарвардського степ-тесту, оцінка фізичної підготовленості. Методика визначення максимального споживання кисню. Розрахунок показника МСК за номограмою Астранда. Методика проведення та принципи розрахунку фізичної працездатності при виконанні тесту Навакі. Методика проведення та принципи розрахунку фізичної працездатності при виконанні тесту Купера. Типи реакцій серцево-судинної системи на фізичне навантаження. Види медичних груп. Формування лікарського висновку за результатами обстежень спортсменів.

Тема 2. Передпатологічні стани і захворювання, які виникають при нерациональних заняттях фізичною культурою та спортом. Проблема допінгу в спорті.

Поняття про втому, перевтому та перенапруження під час занять фізичними вправами. Гостре та хронічне фізичне перенапруження. Причини, механізми формування, види гострого перенапруження. Клінічна картина та невідкладна допомога. Хронічне перенапруження, причини розвитку, стадії перебігу, зміни інструментальних методів дослідження. Поняття про «фізіологічне» та «патологічне» спортивне серце. Раптова смерть під час занять фізичною культурою, причини, фактори ризику, профілактика. Поняття про допінг. Види допінгів, наслідки тривалого використання допінгів.

Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація.

Тема 3. Загальні основи реабілітації. Види реабілітації, періоди та принципи. Мультидисциплінарна реабілітаційна команда. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб.

Види реабілітації. Комплексна реабілітація. Мультидисциплінарна реабілітаційна команда. Реабілітаційні періоди. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації (ФР) при захворюваннях системи кровообігу. ФР при інфаркті міокарда (ІМ), ішемічній хворобі серця. Етапи реабілітації, основні етапи, завдання покази та

протипокази до призначення ФР при ІМ. Особливості планування та проведення реабілітаційних заходів для хворих на бронхіальну астму, пневмонію. Дихальні вправи. Особливості використання засобів реабілітація у хворих з COVID-19.

Тема 4. Фізична реабілітація в неврології. Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях чи травмах пов'язаних з війною. Етапи реабілітації травматологічних хворих. Засоби, методи, особливості фізичного впливу, профілактика ускладнень та їх ліквідація. Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях чи травмах, що пов'язані з війною. Особливості ФР при інсультах, характеристика етапів, комплексне застосування засобів ФР згідно режимів рухової активності. Поняття про ранні втручання при інсульті, роль мультидисциплінарної команди у реабілітації інсульту. Позиціонування пацієнта, профілактика ускладнень.

Тема 5. Фізична реабілітація в ортопедії. Особливості реабілітаційних втручань в педіатрії. Застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології.

Фізична терапія в терапії, особливості втручань. Сколіотична хвороба, сучасні методи діагностики. Клінічна характеристика фізичного впливу в різні терміни вагітності та у післяпологовому періоді. Завдання, засоби, особливості дозування фізичних вправ у різні терміни вагітності.

Підсумковий модульний контроль.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Спортивна медицина					
1. Сучасні уявлення про спортивну медицину. Визначення та оцінка фізичного розвитку людини. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм. Функціональні проби, класифікація. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення загальної фізичної працездатності. Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження.	17	2	6	9	Огляд навчальної, наукової та методичної літератури відповідно тем практичних занять. Ведення відповідної документації (ІРП, форма 044).
2. Передпатологічні стани і захворювання, які виникають при нерациональних заняттях фізичною культурою та спортом. Проблема допінгу в спорті.	17	2	6	9	Написання реферату, підготовка наукових доповідей на засідання наукового гуртка і студентські наукові конференції тощо.
Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація.					
3. Загальні основи реабілітації. Види реабілітації, періоди та принципи. Мультидисциплінарна реабілітаційна команда. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб.	17	2	6	9	

4. Фізична реабілітація в неврології. Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях чи травмах пов'язаних з війною.	17	2	6	9	
5. Фізична реабілітація в ортопедії. Особливості реабілітаційних втручань в педіатрії. Застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві та гінекології.	15	2	4	9	
Підсумковий контроль засвоєння модулю “Фізична реабілітація, спортивна медицина”	7	-	2	5	
УСЬОГО ГОДИН	90	10	30	50	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Сучасні уявлення про спортивну медицину, методи обстеження фізкультурників і спортсменів. Загальна характеристика впливу фізичного навантаження на організм людини. Оцінка функціональних здібностей організму людини за допомогою функціональних проб.	2
2.	Передпатологічні стани і захворювання при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом. Поняття про допінги.	2
3.	Загальні основи фізичної реабілітації. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб.	2
4.	Фізична реабілітація при захворюваннях чи травмах пов'язаних з війною.	2
5.	Основні принципи застосування засобів фізичної реабілітації в педіатрії та акушерсько-гінекологічній практиці.	2
РАЗОМ		10

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Спортивна медицина.		
1.	Сучасні уявлення про спортивну медицину. Загальна характеристика впливу фізичних навантажень різної інтенсивності на організм. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення загальної фізичної працездатності. Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження.	6
2.	Передпатологічні стани і захворювання, які виникають при нераціональних заняттях фізичною культурою та спортом. Проблема допінгу в спорті.	6
Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація.		
3.	Загальні основи реабілітації, види реабілітації, періоди та принципи. Поняття про мультидисциплінарну команду. Міжнародна класифікація функціонування, життєдіяльності та здоров'я як основа	6

	реабілітаційних втручань. Фізична реабілітація в клініці внутрішніх хвороб (інфаркт міокарда, після оперативних втручань на серці та судинах, захворюваннях органів дихання).	
4.	Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях чи травмах, що пов'язані з війною. Фізична реабілітація після інсульту.	6
5.	Особливості реабілітаційної допомоги в педіатрії. Фізична реабілітація при сколіотичній хворобі, сучасні підходи до діагностики та лікування. Застосування засобів фізичної реабілітації в акушерстві.	4
6.	Підсумковий контроль засвоєння модулю “Фізична реабілітація, спортивна медицина”.	2
РАЗОМ		30

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
1	Передаудиторна підготовка до практичних занять (теоретична підготовка та опрацювання тематичних тестів і клінічних ситуаційних задач) за планом практичних занять з навчальної дисципліни “ Фізична реабілітація, спортивна медицина ”.	20	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:		
	1. Функціональні проби, класифікація. Дослідження та оцінка функціонального стану організму. Визначення загальної фізичної працездатності. Типи реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження.	4	Підсумковий модульний контроль
	2. Поняття про допінг. Класифікація заборонених речовин. Особливості проведення допінг-контролю.	4	Підсумковий модульний контроль
	3. Складання індивідуального реабілітаційного плану за окремими нозологіями за використання МКФ.	4	Підсумковий модульний контроль
	4. Особливості реабілітаційних втручань при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи.	4	Підсумковий модульний контроль
	5. Особливості реабілітаційної допомоги у дітей з розладами аутистичного спектру, ДЦП.	4	Підсумковий модульний контроль
3	Індивідуальна робота: Проведення обстеження тематичного хворого та підготовка огляду наукової літератури з однієї з досліджуваних нозологій.	4	Поточний контроль на практичних заняттях
4	Систематизація отриманих знань та практичних навичок. Самостійна підготовка до складання підсумкового модульного контролю.	6	Підсумковий модульний контроль
	Разом	50	

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальні завдання (одне або декілька) призначаються на початку залікового модулю і виконуються студентами протягом його засвоєння – до складання підсумкового модульного контролю. Пропонуються наступні **види індивідуальних завдань**:

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.
- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Формування кейсів, ситуаційних задач відповідно темі.
- Написання рефератів.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Визначення спортивної медицини як клінічної дисципліни. Основні напрями роботи спортивного лікаря.
2. Особливості медичного обстеження осіб, що займаються фізичною культурою та спортом.
3. Методика комплексного лікарського обстеження фізкультурників і спортсменів, види лікарських обстежень.
4. Особливості збору загального і спортивного анамнезу.
5. Особливості загального лікарського огляду органів та систем.
6. Визначення терміну «фізичний розвиток». Фактори, що визначають фізичний розвиток людини.
7. Методи дослідження фізичного розвитку та стану опорно-рухового апарату (соматоскопія і антропометрія).
8. Методи оцінки фізичного розвитку (стандартів, антропологічного профілю, індексів та ін.).
9. Поняття про функціональні проби та їх значення в функціональній діагностиці. Основні завдання функціонального дослідження.
10. Види функціональних проб.
11. Функціональні проби з затримкою дихання (Штанге, Генчі-Сабразе), навантажувально-дихальні проби. Методика проведення й оцінка.
12. Функціональні проби зі зміною положення тіла у просторі (ортостатична, кліностатична). Методика проведення й оцінка.
13. Методика проведення функціональної проби Мартіне-Кушелевського.
14. Типи реакції серцево-судинної системи на стандартне фізичне навантаження.
15. Розподіл осіб, що займаються фізичною культурою, на медичні групи.
16. Поняття про загальну фізичну працездатність. Методи визначення фізичної працездатності. Показання та протипоказання для призначення навантажувальних тестів. Умови проведення тестування.
17. Методика проведення та принципи розрахунку фізичної працездатності при виконанні субмаксимального тесту RWC170 (при велоергометрії, степергометрії).
18. Методи визначення МСК. Розрахунок показника МСК за номограмою Астранда і за величиною RWC170.
19. Тести Руф'є, Наваккі, Гарвардський степ-тест, Купера: методика проведення та оцінка результатів тестування.
20. Загальні закономірності змін функціонального стану організму під впливом фізичних навантажень різної інтенсивності (мінімальних, оптимальних, надмірних).
21. Зміни функції кровообігу, дихання, системи крові, виділення, травлення, імунної системи під впливом оптимальних фізичних навантажень.
22. Поняття про гостру та хронічну фізичну перенапругу.
23. Причини виникнення передпатологічних станів, захворювань і ушкоджень під час занять фізичною культурою та спортом.
24. Ризик раптової смерті під час занять фізичною культурою та спортом.
25. Гострі патологічні стани (печінково-больовий синдром, гравітаційний шок, гіпоглікемічний стан та ін.), причини виникнення, невідкладна допомога.

26. Перетренованість, причини виникнення, стадії перетренованості.
27. Поняття про «фізіологічне» та «патологічне спортивне серце».
28. Хронічні ураження та перенапруження опорно-рухового апарату.
29. Захворювання й ураження нервової системи.
30. Захворювання органів травлення.
31. Класифікація допінгів.
32. Антидопінговий контроль.
33. Реабілітація, види, завдання.
34. Фізична реабілітація, засоби, форми та методи ФР.
35. Поняття про мультидисциплінарну команду.
36. Завдання та особливості методики ФР при інфаркті міокарда.
37. Загальні принципи проведення реабілітації.
38. Психологічна допомога в процесі реабілітації.
39. Індивідуальний реабілітаційний план, його структура.
40. Реабілітаційні періоди.
41. Кардіореабілітація. Завдання та основні складові кардіореабілітації.
42. Окремі показники та цілі кардіоваскулярної профілактики.
43. Основні компоненти кардіореабілітації пацієнтів після гострого коронарного синдрому та первинного перкутанного коронарного втручання.
44. Реабілітаційні втручання для пацієнтів з COVID-19 – основні завдання та методи.
45. Реабілітаційні втручання для пацієнтів з важким перебігом COVID-19 у гострому періоді.
46. Фізична терапія під час стаціонарного лікування осіб із COVID-19 у післягострому реабілітаційному періоді.
47. Фізична терапія під час стаціонарного лікування осіб із COVID-19 під час довготривалого реабілітаційного періоду.
48. Періоди реабілітації у травматологічних пацієнтів, завдання та основні методологічні рекомендації щодо кожного періоду.
49. Клінічна настанова NICE-2022 з реабілітації.
50. Початкова оцінка і ранні втручання в осіб з комплексними потребами в реабілітації.
51. Оцінка потреб в реабілітації фахівцями мультидисциплінарної команди.
52. Фізична реабілітація: ранні втручання та принципи.
53. Когнітивна реабілітація.
54. Психологічна реабілітація.
55. Особливості реабілітаційного обстеження пацієнта після інсульту, функціональні шкали. Позиціонування пацієнта.
56. Попередження вторинних ускладнень.
57. Рання мобілізація після інсульту, принципи, протипокази, особливості.
58. Особливості фізичної та ерготерапії при роботі з верхньою та нижньою кінцівками.
59. Оцінка порушень мови, ковтання, особливості надання допомоги.
60. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації в педіатрії.
61. Сколіоз, епідеміологія, етіологічні чинники, що сприяють виникненню та прогресування сколіозу.
62. Особливості діагностики сколіозу.
63. Критерії підбору лікування при сколіозі.
64. Ефективність основних методів лікування сколіозу.
65. Клінічна характеристика ФТ в різні терміни вагітності.
66. Клінічна характеристика ФТ у післяпологовому періоді.
67. Показання та протипоказання до призначення ФТ в різні терміни вагітності.
68. Показання та протипоказання до призначення ФТ у післяпологовому періоді.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

- оформлення документації (форма 044, індивідуальний реабілітаційний план);

- складання індивідуальної програми реабілітації;
- вирішення тестових питань;
- вирішення ситуаційних задач.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Протягом вивчення дисципліни всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Модульний контроль – це діагностика засвоєння студентом матеріалу модулю (залікового кредиту). Семестр закінчується підсумковим модульним контролем.

Початковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку знань теоретичного та практичного матеріалу, який вивчався на попередніх курсах, що проводиться методом фронтального усного опитування, або написання контрольних робіт, для чого використовуються питання для контрольних робіт.

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного фронтального опитування, вирішування тестових завдань різного ступеня важкості, розв'язування типових та нетипових ситуаційних задач.

Проміжний контроль знань студентів проводиться під час проведення підсумкових контрольних робіт під час останнього заняття змістовного модуля.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється на останньому практичному занятті після завершення модуля у формі підсумкового модульного контролю. У студентів з'ясовують знання теоретичного матеріалу (згідно переліку питань). Поряд з цим студенти виконують практичну роботу, що додається до білета та розв'язують ситуаційні завдання, що також враховується при оцінюванні їх знань.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Підсумковий модульний контроль з фізичної реабілітації, спортивної медицини проводиться в усній і письмовій формі шляхом написання студентами підсумкової роботи, яка включає 3 теоретичні питання, виконання практичної частини і ситуаційні та тестові завдання. Оцінювання відповіді студента проводиться у відповідності до розроблених та затверджених критеріїв оцінок з фізичної реабілітації, спортивної медицини.

Максимальна кількість балів модульного підсумкового контролю дорівнює 80.

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Написання письмової роботи включає:

1. Контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонується 3 теоретичних завдання, які оцінюються в 10 балів за кожне (*всього 30 балів*)
2. Перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок проводиться шляхом розшифрування електрокардіограми та перевірки заповненої карти обстеження спортсмена, які оцінюються в 10 балів за кожне. (*всього 20 балів*).

3. Вирішення 10 тестових завдань - правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал (всього 10 балів)

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4 - бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивченні навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 200 балів.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90/30,0	2 (№№ 1-2)	5	22	19	16	0	10	85

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, **але не більше 120 балів**. (22 бали x 5 тем = 110 + 10 балів за індивідуальну роботу = 120 балів).

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. (Наприклад: 16 балів x 5 тем = 80 + 5 балів за індивідуальну роботу = 85 балів).

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів /В.В.Абрамов, В.В.Клапчук, О.Б.Неханевич та ін.; за ред. професора В.В.Абрамова та доцента О.Л.Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.
2. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В.М.Сокрута. — Краматорськ: Каштан, 2019. — 480 с., 32 іл.

19.2. Допоміжна

1. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях: [навч.- метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущенко. – Київ: Козарі, 2009. – 74 с.
2. Інсульт: фізична і соціальна реабілітація : навч. посіб. / МОЗ України, Запоріж. держ. мед. ун-т, Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я ;

уклад.: Є. Л. Михалюк ; рец.: О. А. Козьолкін, О. П. Романчук. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. - 131 с.

3. Магльована Г. П. Основи фізичної реабілітації / Магльована Г. П. – Львів: [Ліга-Прес], 2006. – 147 с.

4. Марченко О. К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: навч. посіб. / О. К. Марченко. – Київ: [Олімп. література], 2006. – 194 с.

5. Медико-біологічні, педагогічні та фізіотерапевтичні заходи відновлення спортсменів : навч. посіб. / МОЗ України, Запоріз. держ. мед. ун-т, Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я ; уклад.: Є. Л. Михалюк, С. М. Малахова, О. О. Черепок ; рец.: І. Ф. Беленічев, В. В. Фетісова. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. - 75 с

6. Мухін В. М. Фізична реабілітація: підручник / Мухін В. М. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – Київ: Олімп. література, 2010. – 486 с.

7. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів: ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

8. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін.]; за заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. - Тернопіль: ТДМУ, 2018. – 372 с.

9. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. / За заг. ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТНПУ, 2010. – 234 с.

19.3. Інформаційні ресурси:

1. <http://moodl.bsmu.edu.ua>.

2. <https://ips.ligazakon.net/document/KP221462?an=2443>

3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>

4. moz.gov.ua.

5. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я. ICF Browser / <https://apps.who.int/classifications/icfbrowser/>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Амеліна Тетяна Миколаївна – доцент закладу вищої освіти кафедри внутрішньої медицини, фізичної реабілітації та спортивної медицини, кандидат медичних наук, доцент.